СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 16-го Липня 1896. | Число 29.

Календарь.

Липень.

16	Ч.	Андрея критс., Марты
17	П.	Атанасія атоньс.
18	С.	Сисоа прен. Лукія
19	Н.	8. по СОШ. Томы прен.
20	П.	Прокопія вмуч.
21	В.	Панкратія, Теодора еп.
22	С.	Антонія печерскаго

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ предплатникôвъ, щобъ поспѣшили зъ предплатою за „Свободу", бо даремно нѣкому газеты высылати не будемо.

Заявляємо, що до старого краю, т. є. въ Галичину, на Буковину и на Угорску Русь вже вôдъ першого августа нѣкому „Свободы" высылати не будемо, хто не заплатить. Редакціямъ и товариствамъ будемо даромъ посылати, если они о се попросять, приватнымъ людямъ не будемо зовсѣмъ посылати безъ заплаты, бо въ той способъ только причиняємось до деморалізаціи нашои славнои старокраєвои интелигенціи и не хочемо наражати людей на таку крайну бештавину, щобъ они читаючи даромъ цѣлый рôкъ „Свободу", по роцѣ вôдсылали намъ послѣдне число зъ замѣткою refuse. А не мають на только чести, щобъ за рôкъ заплатити. Нѣкому даромъ! Шкода навѣть паперу для рôжныхъ шамбелянôвъ. Намъ треба нятнувати по имени гниль галицку, въ иншôй способъ не поправимо гнилои суспôльности. Тои засады повиннй придержоватись всѣ часописи красвй. — Хто хоче читати нашу газету, хто хоче интересоватись житємъ амер. Русинôвъ, най заплатить — please!

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского FREE HOMESTEADS!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Выдѣлъ „Союза" подає до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза", що „Декларація", котру має выповнити кождый новоступаючій членъ, и „Грамота членьска" — посвѣдчене приналежности єго до „Союза" вже суть готовй. Можна ихъ достати у секретаря „Союза". Зазначуємъ, що вôдъ теперь пріиме ся до „Р. Н. С." лишь той, хто выповнить тоту „Декларацію" и зашле ю секретареви „Союза". Тй, що хотять вступити до „Союза", най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
председатель.

М. Стефановичъ
секретарь.

Панове секратарѣ, уважайте!

1. Се чиста правда, що секретарѣ братствъ псують порядокъ въ дѣловодствѣ „Союза". Неоденъ зашле грошѣ касієрови а не повѣдомить секретаря.

2. Коли засилають грошѣ, повѣдомляють о тôмъ мильно. Засилають прим. $18, а повѣдомляють секретаря, що заслали $18.50, або $19.

3. Коли єсть въ одиôмъ братствѣ, припустѣмъ, 28 членôвъ а зъ нихъ 5 не заплатило за послѣдный мѣсяць, то вôдъ 23 членôвъ малобъ прійти до касы „Союза" за той мѣсяць $11.50. Тымчасомъ секретарь дає знати, що заслано до касієра $13, але не каже, котрый зъ братôвъ заплативъ зъ тои надвышки $1.50 на довгъ зъ попередного мѣсяця.

4. Аркушѣ зъ рубриками на мѣсячне выповняють ся не по совѣсти.

На то вôдновѣмъ ип. секретарямъ:

1. Касієръ и секретарь нехай по мітинґу вôдрахують оба разомъ тй грошѣ, що мають йти до касы „Союза". Тогды секретарь повѣдомить о той самой сумѣ, яку заславъ касієръ.

2. Якъ котрый братъ не платив до „Союза" черезъ Май, Юній, Юлій, а потôмъ въ Августѣ заплативъ за всьо $2, то тихъ $2. прошу записати въ рубрицѣ мѣсяця Августа, а не розписувати по 50 цнт. въ рубрикахъ кождого зъ тыхъ мѣсяцѣвъ.

3. Найлѣпше буде, если секретарѣ будуть повѣдомляти головного секретаря „Союза" въ такій способъ: Зъ теперѣшнôмъ мѣсяцемъ єсть въ нашôмъ братствѣ прим. 85 членôвъ. До касієра заслалисьмо $37, за сей мѣсяць не заплатили 11 а именно: (тутъ треба навести имена тихъ, котрй не заплатили).

4. Я маю другій аркушь зъ рубриками на мѣсяцѣ. Всякй неправнй дописуваня поправы выкрыють ся.

М. Стефановичъ
секретарь.

Справоздане касове за мѣсяць Червень 1896.

Братство св. Володиміра зъ McAdoo, Pa.	$49.00
Братство св. Кир. и Метод. зъ Mayfield, Pa.	11.00
Братство св. Іоана Крест. зъ Olyphant, Pa.	53.00
Братство св. Димитрія зъ Mt. Carmel, Pa.	16.00
Бр. св. Петра и Павла въ Mt. Carmel, Pa	15.00
Братство Пр. Дѣвы зъ St. Clair, Pa.	9.00
Братство зъ Centralia, Pa.	7.00
Братство св. Михаила зъ Elmira, N.Y.	9.50
Члены зъ Jersey City, N. J.	17.00
Чл. Романъ Панько	3.00
„ Николай Сасъ	4.00
„ Михаилъ Саракъ	1.00
„ Павло Яскѣвка	1.00
„ Кор. Вархоликъ	1.00
Всего:	$197.50

Юрій Хилякъ
касієръ „Союза".

Гадки по конвенціи „Союза" и „Соединенія".

Такй важнй хвилѣ въ житю амер. Русинôвъ, якъ рôчнй конвенціи рускихъ товариствъ за океаномъ, не повиннй проминути безъ вôдгомону, не повиннй проминути безъ точнѣйшои застановы загалу.

Завдяки сумлѣнному справозданю нашого кореспондента, мы маємо точне справоздане зъ конвенціи „Соединенія" и на подставѣ того, можемо приглянутись близше, якъ выглядає тоє товариство, яка єго минувшость, яке теперѣшне положенє, а вôдтакъ на подставѣ того можь судити, яка будучность. Однакъ, нѣмъ будемо застановлятись надъ положенемъ обохъ нашихъ товариствъ, мусимо упередъ коротко росказати исторію повстаня и дѣяльности обохъ товариствъ.

Старше наше руске тов. „Соединеніе" повстало на подставѣ конечнои потребы заложеня руского товарист-ва. для рускихъ людей, котрй до того часу тынялись по чужихъ, особливо словацкихъ товариствахъ. Людямъ доброи волѣ удалось выдерти часть нашихъ людей зъ чужихъ товариствъ и зъорганѣзовати тыхъ, котрй еще нѣгде не належали, тай прилучити ихъ до новои органѣзаціи.

Нова органѣзація спочивала на тыхъ самыхъ основахъ, що и другй славянскй органѣзаціи и зъ поступомъ образованя и проводарôвъ и самыхъ членôвъ, моглабъ була розвивати ся, принаровляючись до амер. грунту, и до тыхъ органѣзацій роботничихъ, котрй вже стояли десятки лѣтъ и вôдповѣдали дѣйснымъ потребамъ житєвымъ амер. роботника. Ту однакъ зайшла зовсѣмъ природна перешкода въ розвою „Соединенія". Люде, що не доросли були нѣ до понятія, якъ має выглядати тов. роботниче, нѣ до задачи свои, якъ треба провадити администрацію, щобъ таке тов. могло розвивати ся, допровадили були товариство майже до цѣлковитои руины, а люде, що засѣдали въ контрольнôй комісіи и другй, що зъ боку приглядались той господарцѣ, уважали за вôдповѣдне выступити и заложити нове тов. „Союзъ" — вправдѣ майже на тыхъ самыхъ основахъ, що „Соединеніе", але надали єму ширшу цѣль, оживили єго идеєю руско-народного товариства, колижь тамто було лишь лучникомъ гр. кат. Братствъ безъ взгляду на народность. Завдяки лишь одному чоловѣкови, що енерґично и солідно взявъ ся за роботу около розвою „Соединенія" — оно не только не упало, але взросло навѣть дуже, бо при попереднôй администраціи, було-бы неминуче згинуло. Еслибъ не бувъ зайшовъ той сумный випадокъ зъ долею „Соединенія", котрый выкликавъ потребу отвореня другого товариства, еслибъ не були зайшли особистй справы поодинокихъ впдвѣйшихъ членôвъ зъ однои и другои стороны, котрй безъ ихъ навѣть повнои свѣдомости покликали до житя друге товариство, а именно „Союзъ". Потреба такого товариства зъ ширшимъ и яснѣйшимъ закроємъ дѣланя, булабъ оказалась неминуче пôзнѣйше, при докладнѣйшôмъ розглядѣ руско-американскихъ справъ.

Одже передъ двома роками ставъ ся фактъ, що два товариства рускй „Союзъ" и „Соединеніе" стали противъ себе. Здавалобъ ся, що се фактъ невôдрадный въ житю амер. Русинôвъ, однакъ приглянувшись близше можь сей фактъ назвати навѣть дуже корпстнымъ въ розвою національнои и культурнои роботы амер. Русинôвъ. Одно и друге товариство нѣколи не булобъ такъ розвинулось въ послѣдныхъ двохъ рокахъ, еслибъ не було конкуренціи. Поступъ, якій зробили Русины въ послѣдныхъ двохъ, а взглядно въ послѣднôмъ роцѣ, не бувъ бы нѣколи принѣсъ такихъ додатныхъ результатôвъ, еслибъ оба товариства не йшли зъ собою въ заводы. Секретарѣ обохъ товариствъ горячково намагались зъєднати собѣ членôвъ, аґітація почалась на цѣлôй лініи, але крôмъ аґітаціи за числомъ членôвъ, пояснювалось, чи письменно, чи устно потребу лучности Русинôвъ, потребу забеспеченя себе вôдъ выпадкôвъ своимъ власнымъ грошемъ, въ своей власнôй, рôднôй хатѣ. Що неразъ тй аґітаціи переходили понадъ чемный и леґальный способъ борбы культурныхъ людей — се можна завдячити нашому низкому уровеню образованя такъ самихъ проводирôвъ, якъ и одиницъ зъ помѣжь народу. Ту вôдограли передову ролю нашй руско-американскй часописи, котрй въ послѣднôмъ роцѣ абсолютно стали высше, якъ коли небудь стояли, однакъ еще нынѣ не суть безъ грѣхôвъ. Въ послѣднôмъ роцѣ не було у насъ постойнои рубрики особистыхъ, або партійныхъ скверныхъ нападôвъ, що свѣдчить вже дуже много въ користь поважнѣйшои журналѣстики, однакъ суть еще у насъ блуды, котрыхъ годѣ при рôчнôй сповѣди мовчки поминути. Мы не будемо говорити „pro domo sua", лишаємъ се другой нашôй часописи до об-єктивного, критичного трактованя. Заявляємо зъ горы, що вдячнй будемо за критику, але та критика мусить бути рѣчева, всестороння, и лишь на таку будемо вôдповѣдати. Нашимъ обовязкомъ єсть пôддати критичному осудови органъ „Соединенія" „А. Р. Вѣстникъ", понеже органъ певного товариства єсть душею того товариства, а мы про товариства и ихъ розвôй почали говорити. Зъ горы зазначаємо, що таке поважне тов., якъ „Соединеніе", котре нынѣ въ своей органѣзаціи лучить чорыри тысячки членôвъ, повинно мати чотыры тысячь разы лѣпшій органъ, бо яка газета певного товариства, такій судъ о тôмъ товариствѣ другихъ людей, котрй звыкли зовсѣмъ справедливо оцѣняти товариство пôсля єго орга-

(Продовжене на другôй сторонѣ.)

ЮРИСДИКЦІЯ ЛАТИНСКИХЪ ЕПИСКОПОВЪ НАДЪ КАТОЛИКАМИ ГРЕЧЕСКОГО ОБРЯДУ.

(The American Ecclesiastical Review — April 1896 New York, N. Y.)

Подавъ О. Корн. Лавришинъ.

Пытане взаимныхъ вôдносинъ помѣжь священствомъ латинского и греческого обряду, стає що дня важнѣйшимъ въ Спол. Станахъ Пôвн. Америки по причинѣ постоянпои еміґраціи именно зъ тыхъ краѣвъ, де обрядъ греческій єсть обрядомъ доміпуючимъ надъ латинскимъ.

Тотй еміґранты гр. кат. обряду, належать до рôжныхъ народностей; они роздѣляють ся мѣжь собою и мовою и історією и звычаями и обычаями. Еміґранты гр. кат. приходять зъ Греціи, Сиріи, Сициліи, Угорщины, Галичины, Болгаріи, Турціи. Египту, Етіопіи и Авесініи. Всѣ тй народности суть однои вѣры, инакше сказавши: они вѣрують въ науку однои святои, апостольскои церкви и узнають римского Епископа, яко наслѣдника св. Петра и голову всѣхъ церковь и єго роспоряджень держать ся у всѣхъ дѣлахъ. По той причинѣ, що они злучились зъ римскою церквою называють ся уніятами, а священники уніятскимя священниками. Тй котрй вôддѣлили ся вôдъ правдивои церкви и римского Епископа называють себе мильно православными, а церковь православною. До такихъ належить россійскій народъ — россійска церковь, котра хоть придержує много науки кат. церкви, узнає [illegible] царя за свого зверхника въ церковныхъ дѣлахъ. Въ другôй части всходу, народнй шизматицкй церкви стоять пôдъ управою патріярхôвъ, котрй суть по-части церковнй, або політичнй настоятелѣ народности, котру репрезентують.

Однакъ греко-католики-уніяты, то єсть тіи, котрй держать єдность зъ римскимъ престоломъ, держать ся свого стародавного обряду; держать ся свои Службы, дисципліны и рôжныхъ обычаѣвъ; рôжнородность, якъ прим. языка и архитектуры не вплывае на рôжницю вѣры, только на рôжнородность въ выраженю вѣры. То само находимо и въ латинскôй церквѣ, де римскій обрядъ рôжнить ся вôдъ Амброзіянского (въ Мѣланскôй церквѣ) або вôдъ Мозорабского (въ Испаніи), або вôдъ другихъ обрядôвъ розличныхъ монастирôвъ, якъ Домінікапы, котрй Службу и другй Богослуженя въ иншій способъ вôдправляють, безъ иншого вѣроисповѣданя. Тымъ способомъ, коли говоримо о греческôмъ, або о восточнôмъ обрядѣ, роздѣляємъ той обрядъ на 4 клясы: греческій, ормянскій, сирійскій и коптицкій. Для лекшого порозумѣня составимъ ту таблицю, котра показує рôжнородность католицкого обряду, котрого придержують ся розличнй народности (Азія и Африка ту вчислена).

греческій	ормянскій	сирійскій	коптицкій
Греки, Мелхіты, Румуны, (въ Угорщинѣ и въ Трансильваніи) Русины Болгары.	Ормяне (въ однôй части Галичины, Турціи и въ западнôй Азіи).	Сиріяне, Мароніты. Халдейцѣ, Малоборцѣ.	Копты въ Египтѣ. Абисинцѣ.

Св. Престолъ Римскій всегда твердивъ, що тй внѣшнй рôжницѣ обряду, до котрыхъ народъ довгй вѣки привыкъ повиннй бути безъ змѣны задержанй въ кождôй ихъ церквѣ. Хоть въ часѣ, пôсля обставинъ, голова церкви уважала за потрѣбне и конечне змѣнити де-що, щобъ запобѣгчи надужитямъ, однакъ въ цѣлости остали обряды ненарушенй. Понеже римска церковь єсть Матерь и Сестра всѣхъ церквей и ей по словамъ Бенедикта XIV принадлежить высшій степень и по той причинѣ надавано все латинскому епископови юрисдикцію надъ вѣрниками гр. обряду, однакъ нѣколи епископъ гр. кат. обряду не бувъ поставленый надъ католиками лат. обряду. (Pius VII Const. Imposita humilitatis. Jul 1823).

По мысли распоряджени (Congregatio de propaganda fide 13. June 1891), священникъ гр. кат. обряда, намѣряючій поселитись въ Америцѣ, мусить упередъ подати просьбу до римского престола и зазначити, чого и въ котру сторону Америки (Спол. Державь) має намѣръ ити, щобъ епископъ тои мѣсцевости напередъ бувъ повѣдомленый. Пôсля єго прибутя до новои епархіи, священникъ гр. кат. обряда має представитись зô свѣдоцтвами конґреґаціи епископови, котрый має єму дати потрѣбну юрисдикцію и пôдъ юрисдикцію єго вôнъ вôдъ того часу має безпосередно належати. (S. C. Prop. 10. Mai 1892).

*(Примѣтка автора. Св. Престолъ на просьбу амер. епископôвъ, згодивъ ся не посылати женатыхъ священникôвъ гр. кат. до Спол. Державъ пôв. Америки). (Помимо того посылають епископы зъ Угорскои Руси женатыхъ священникôвъ и они достають юрисдикцію вôдъ лат. епископôвъ. Прим. Редакціи).

Латинскій епископъ, въ котрого діецезіи колькохъ священникôвъ гр. кат. обряду находить ся, котрй осôбнй приходы занимають, обовязаный именовати одного зъ нихъ за Вікарія котрый має власть надъ церковными дѣлами тыхъ католикôвъ: „Generatim quoad jurisdictionem episcoporum latinorum super sacerdotes ed fideles rituum orientalium versantes extra limites propriae dioeseos ea valent, quae can. IX Conc Later. IV statuta sunt". Слѣдує сей канонъ. Quoniam in plerisque partibus. . . . . .

Св. Престолъ ту выразно приказує, щобъ и о тыхъ католикахъ, котрй суть рôжного обряда, постарано ся о ихъ духовныхъ потребахъ и що-до удѣлюваня св. Тайнъ и про другй ихъ потребы.

Зô взгляду на старане и заступництво грек. католикôвъ по діецезіяхъ, выходить пытане, якй суть вôдносины священникôвъ обохъ обрядôвъ взглядомъ себе; упередъ що-до ихъ ранги (достоинства), вôдтакъ въ несеню взаимнои помочи въ рôжныхъ духовныхъ выпадкахъ:

1) Достоинство (ранга) не представляє нѣякои рôжницѣ межи священниками лат. и греч. обряду. Въ товариствѣ, де обопôльно сходять ся, кождый займає мѣсце пôсля лѣтъ службы въ священничествѣ. То само вôдносить ся и до прелатôвъ, котрй однакъ мають першенство передъ презвитерами. Кождый епископъ повиненъ вести книгу священникôвъ свои діецезіи и если священникъ гр. кат. обряда владає мовою англійскою, може въ діецезіи сповняти всякй публичнй и діецезальнй дѣла, рôвно якъ и священникъ лат. обряду.

2) Що дотычить місіонарской юрисдикціи

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "SVOBODA"
Printing Office
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

(Продовжене зо стороны першои)

ну. Щобъ насъ хто не посудивъ о партійность, або якйсь особисти антагонізмы, котрыхъ мы нѣякъ не можемо мати, мы будемо послуговатись незаперечимыми фактами, котрыхъ нѣхто не въ силѣ навѣть софізматами збити. Першій фактъ то такій. Конвенція „Соединенія" вôдбула ся вже цѣлый мѣсяць тому, бо 26, 27 и 28 мая с. р., а въ органѣ того „Соединенія", котре платить на той органъ въ будучôмъ роцѣ больше, якъ $4000, бо за кождого члена $1.20 не було до теперь повного, докладного справоздания зъ нарадъ Конвенціи. Правда въ ч. 20 „А. Р. Вѣстника" була коротка згадка про найважнѣйши змѣны въ статутахъ, але вышло вôдъ того часу вже пять чиселъ, и анѣ згадки нема, що докладне, ширше справоздане конвенціи появить ся. Если вже редакторъ не мавъ часу писати справоздания пôдчасъ конвенціи, хоть се бувъ его платный обовязокъ, то мôгъ-бы бувъ чемно попросити корреспондента „Свободы", а вôнъ певно безинтересовно бувъ бы переписавъ ему то докладне справоздане, котре появилось въ ч. 24 „Свободы", а оно певно булобъ выстарчило, щобъ подати новый образъ нарадъ конвенціи „Соединенія". Мы певнй, що докладнѣйше справоздане конвенціи „Соединенія" не появить ся въ „А. Р. Вѣстнику", хоть на него ложить „Соединеніе" $4000, якъ въ „Свободѣ", котра потуе важнй хвилѣ зъ житя амер. Русиновъ, понимаючи свôй обовязокъ дневникарскій, особливо въ справахъ рускихъ. Пôддаемо пôдъ розвагу сей фактъ комісіи выбраной для контролѣ редаґованя „А. Р. Вѣстника".

А теперь другій фактъ. Однакъ, нѣмъ его наведемо, мусимо зъ горы застеречись, що мы не говоримо про себе, бо рекламы не потребуемо, але наведемо сей фактъ для того, щобъ показати блуды и не консеквенціи „А. Р. Вѣстника". Мы надруковали въ ч. 24. „Свободы" привѣтну телеґраму, котру надôслала Редакція „Вѣстника" на конвенцію „Союза" По той телеґрамѣ, котра свѣдчить наглядно про се, що Редакція добре знала, що конвенція вôдбуває ся, и котра безперечно вже въ ч. 23 „Свободы" вычитала частину справозданя зъ конвенціи „Союза" до того часу не вспомнула нѣ словомъ про ту конвенцію. Намъ не ходить, якъ зъ горы зазначилисмо о рекляму, бо не реклямою жиемо, лише роботою, але расходить ся намъ вказати людямъ, що такй редакторы органу такого поважного тов., якъ „Соединеніе" не доросли навѣть до штубацкого трактованя загальныхъ, бѣжучихъ справъ. Мы бы не споминали нѣ однымъ словомъ, еслибъ „А. Р. Вѣстникъ" бувъ приватнымъ выдавництвомъ, бо нѣ зъ кимъ тамъ числити ся, але если сей тыждневникъ есть органомъ „Соединенія" — то вже больше, якъ скандалъ, що люде, котрй стоять на чолѣ того товариства не въ силѣ постаратись о такій органъ, котрый-бы имъ ганьбы не приносивъ.

А що сей органъ дѣйсно ганьбу приносить, мы докажемо на слѣдуючôмъ фактѣ.

Въ сегорôчнôмъ „American Newspaper Directory" 1896 New York, Geo. P. Rowell & Company, на сторонѣ 1292, вычисляють мѣжъ иншими хиньскихъ двѣ газетѣ: San Francisco, American aud Chinese Commercial News, и Oriental Chinese Newspaper, — вôдтакъ фiньскихъ газетъ 5 — францускихъ и нѣмецкихъ безлѣчь, а наша одна, одиѣсенька на стр. 1300 — Shamokin, Svoboda weekly.

Чижъ се не скандалъ? Якъ-жежь будуть насъ поважати американцѣ, если мы гôршй навѣть вôдъ чайнѣхъ. А для чого гôршй? Бо мы безглуздый народъ — навѣть не знаемо на стôлько, щобъ свое то мизерне, що маемо оголосити свѣтови. После того здасся намъ, що комісія выбрана для надзору надъ Редакцію „Вѣстника", допильнуе на будучій рôкъ, щобъ щось подôбного не стало ся.

(Конець буде)

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

СПОМИНЫ ЗЪ КАНАДЫ.

Дорога зъ Ню Йорку до Канады.

Зачувши що богато руского народа еміґруе до Канады изъ Галичины и то осѣсти на даровыхъ грунтахъ, котрй правительство канадійске дае кождому по оплаченю $10.00 разъ на все даромъ, мене взяла охота поѣхати тамтуда и дознатись кôлько въ тôмъ правды, якй то грунта и якъ нашимъ людямъ тамъ поводить ся. Передъ выѣздомъ, декотрй изъ нашихъ людей знали о моимъ намѣреню, та просили мене, щобы имъ писати о всѣмъ, бо радй бы и они тамъ удатись, сли-бы добре було. Въ день моего зъ вôдси вôдходу люде прійшли до мого дому и попращавши ся зо мною, жичили менѣ щасливои дороги.

Дня 21. мая выбравъ ся я зъ братомъ въ дорогу о 6 год. вечеромъ, колѣею N. Y. C. до Montreal. Уѣхавши кôлькадесять миль нагло нашъ потягъ стае у лѣсѣ и кождый здивованый пытае, що таке. Ажь ту мы дознались, що то въ якійсь спосôбъ запалилась dining кара. По загашеню огню рушили мы дальше. Дальшу дорогу описати не могу, бо ѣхалисьмо въ ночи. Рано о 5 год. булисьмо близко канадійской границѣ. Ту зъявивъ ся урядникъ цла и переглядавъ кождого пакунки, но не такъ остро якъ то нашй галицко-польскй посѣпаки въ Галичинѣ — котрй за „чю" вôдъ нашихъ людей взяли по 30.00 злр. а то „чю" було вартости 10 американьскихъ центôвъ. Ту уже розтяглись фармы и видко уже всюда католицкй церкви. Десь коло 8 год. сѣло зъ нами двохъ священиковъ французкихъ, котрй видко були по вôдправѣ и ѣхали десь дальше. Они убранй якъ нашй въ краю, т. е. въ реверендѣ и другôмъ одѣню по верху и такъ ихъ видѣлисьмо всюда. О 9 г. рано заѣхалисьмо до мѣста Montreal. Ту не малисьмо часу богато розглядатись, бо потягъ за пôвъ годины вôдходивъ. Запытавши ся, котрый потягъ и котра кара до Winnipeg показано намъ „Colonist car-y", въ котрôй мы оба зъ братомъ умѣстились. Кара, отъ якъ звычайно американьска, лише сѣдженя деревянй и то такъ урядженй, що наколи чоловѣкъ хоче спати, то потѣгае сѣдженя одно до другого, и робить ся якъ лôжко. Понадъ головою есть другій припрядъ на ланцухахъ, котрый такъ само за потягненемъ клямки спущаесь въ долину въ рôвне положене, а на тôмъ може двохъ спати. Колонисты, котрй уже ту неразъ ѣхали и знають добре яка ту ѣзда, берутъ зъ собою сѣнники и коцы, а такъ выстеливши ѣдуть выгодно. Притôмъ мають чай и чайники та варять у dining car-ѣ.

Въ кождôй такôй карѣ есть и умывальня, но ручникъ, мыло и гребѣнь мае кождый мати свôй. Выѣхавши зъ Mtr. не чули мы уже англійскои мовы лишь французку. Ту ѣхалисьмо 8 год. фармами, а дальше уже зачавъ ся непрерывный лѣсъ, котрый декуда цѣлкомъ сухій и опаленый. Ту уже всюды скалистй горы покрытй лѣсомъ и то смерековымъ, свѣрковымъ и рôжного рода тополь. Що хвиля, то и озера. Такъ ѣхали мы 3 дни и 2 ночи. Ту декуда видко було хаты зъ округляковъ, где мешкали робôтники колѣсвй. Въ близи нихъ розставили шатра червоноскôрнй индійцѣ, котрй жіють изъ ловлѣ дикихъ звѣрей.

Въ третый день рано на стаціи Ignace, збудивъ насъ одинъ Полякъ, котрый видячи, що потягъ надходить зôрвавъ ся зъ лôжка въ гацяхъ и ставъ голосити коло кары: „a niema tu austryjaków, a niema tu austryjaków" но не мали мы способу зъ нимъ говорити, бо потягъ рушивъ дальше. Ту въ горахъ видко було денекуда и гробы огородженй доокола а на верху крестъ. Сумна то околиця. — Въ третый день дороги зъ New York приходить ся до озера Lake Superior. Озеро есть такъ велике, що берегôвъ нѣгде не видко, а лише декуда видко выспы зъ горами. Ту суть великй склады збôжа, якъ въ Ft. William, де ладують на шифы, котрй ѣдуть до Chicago и Detroit. Дальше одъ Ignace зачинае ся троха рôвня, але все ще лѣсы, ажь о три годины ѣзды передъ Winnipeg уже зачинають ся фармы. Ту видко було всюда воду и околиця дуже мокра ажь до самого Winnipeg-у. До Wing прибулисьмо въ недѣлю Сошествія св. Духа о 1/5 год. по полудни. Ту розвѣдавши ся за Русинами, поступили мы до Юрія Палѣщака. Чоловѣкъ той ту три роки мае свою хату и корову. Вôнъ робить въ варштатахъ колѣевыхъ, а жѣнка пере и зарабляе 1 дол. денно и виктъ. Ту мы переночували, а на другій день удалисьмо ся до еміґраційного дому. Ту застали мы зъ партій 22 фамилій, двѣ котрй не мали уже способу ити па фарму, бо зôстали безъ гроша. Жѣнки ихъ ходили прати, а они мались удати па роботу до колей. Дôмъ есть просторонный въ три поверхи. Зъ одного кôнця office, занимъ выстава всякихъ плодôвъ, якй ся знаходять у Канадѣ, а дальше велика саля зъ довгими столами и такимижь около лавками, где люде ѣдять, а по боцѣ кухня, въ котрôй знаходить ся велика печь зъ всѣми кухонными знарядами. Ту еміґранты могуть собѣ готовити що хотять. Въ горѣ на другôмъ поверсѣ, дôмъ подѣленый на малй по бокахъ комѣрки, но порожнй, а въ серединѣ довга лавка где можь усѣсти. Тй комôрки суть призначенй для еміґрантôвъ. где они могуть спати. При такôй комôрцѣ пôдслухали мы мову одного Поляка зъ женою:

Вôнъ: „Nie wiem czy pisać list czy nie?"

Она: „Trzeba napisać jak my tu zajechali i t. d. Biedy nam tu niema, wszystko tanie, 1 worek najlepszej mąki $1.50 mięso 5 ct. funt i wszystko tańsze jak w Galicyi. Tu sobie jemy jak tam panowie. Farm dosyć, tylko że pieniędzy nam wyszły"...

На третôмъ поверху уже роздѣлено тôлько на двѣ великй станціи, въ котрыхъ по бокахъ суть пôдвысшеня на 6 цалей. Ту перебувають фамилии звыкло зъ Галичины.

(Дальше буде).

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

23. червня 1896.

(Конець.)

(Мітинґъ католиковъ.)

Галицкй католики, Поляки и Русины вкупѣ, скликують ся на великій католицкій мітинґъ, котрый вôдбуде ся у Львовѣ въ дняхъ 7., 8. и 9. липня. Шумну вôдозву переповнену несамовитыми фразами пôдписали зъ Русиновъ: 18 поповъ (по найбôльшôй части львôвскихъ достойниковъ) и 8 свѣтскихъ Русиновъ. Характеристичне те, що межи свѣтскими Русинами деякй попали въ ту компанію, якъ то кажуть: якъ Пилатъ въ Вѣрую! Доси бодай нѣхто не чувъ про яку небудь дѣяльность въ хосенъ католицизму, або бодай вызначнй католицкй почуваня у пановъ: професора карного права д-ра Стебельского (вôнъ все пôдписуе, що пôдъ руки попаде), професора політехніка Марыняка, адвоката д-ра Федака, директора рускои ґімназіи Харкевича, директора учительскои семінаріи Матѣева и т. д. Есть се результатъ нашого „рутеньства". Иншій е па стôлько хитрый, що цѣлый свôй вѣкъ не пустить зъ себе фарбы и нѣколи нѣхто напевно не може сказати: якихъ властиво поглядôвъ сей чоловѣкъ? Черезъ недостачу выкларованыхъ прінципіяльныхъ поглядôвъ терпить суспôльность; однакожь имъ выходить оно на здоровле. Президентомъ мітинґу буде кардиналъ-митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичь, заступникомъ сеніоръ Ставропигійского Института проф. д-ръ Шараневичь. Рефераты будуть держати помежи иншими и Русины: митрополітъ Сембратовичь и Василіянинъ д-ръ Сарницкій будуть читати про унію, Шараневичь про наше духовеньство передъ и по уніи зъ Римомъ, вкôнци посолъ Вахнянинъ про еміґрацію. Поляковъ буде тьма-тьменна. Цѣкава рѣчь, що они на передъ повысували Русиновъ. Се мабуть нарочно на те, щобы показати, якъ то католіцизмъ е въ Галичинѣ знаменитымъ средствомъ для укоськаня и польонізованя Русиновъ. Богато люда повылазить зъ своихъ шкаралупокъ на свѣтло дневне, всѣ Господомъ Богомъ въ своихъ голодôвкахъ позабутй будуть перестирѣгати себе въ заявахъ католіцизму. Продаючи якъ публична дѣвчина найсвятѣйшй чувства, буде числивъ одинъ на помôчь въ карiерѣ, другій надѣе ся

межи священствомъ лат. и греческ. обряду, потреба знати, що якъ не вôльно жадному священикови приняти богослужебнй церемоніи и церковнй дисципліны другого обряду, такъ не вольно священикамъ обохъ обрядôвъ позволяти принимати до свого обряду людей, що мають [illegible] змѣнити обрядъ. Той заказъ есть такъ строгій, що той лат. священикъ, котрый-бы [illegible] намовити на змѣну обряду гр. кат. вѣрника, а навѣть безъ намовы его приняти до свого обряду, тымъ самымъ дѣломъ (ipso facto) остае суспендованый вôдъ своихъ церковныхъ функцій. Для лѣпшого поясненя наведемо дословно дотичне роспоряджене въ оригиналѣ:

Missionarius quilibet latinus e clero seculari vel regulari, qui orientalem quempiam ad latinum ritum consilio auxiliove inducat, praeter suspensionem a divinis, quam ipso facto incurret, ceterasque poenas per coustitutionem Demandatam inflictas officio suo privetur et excudatur. — SS. D. Leo XIII. Bulla: Orientalium dignitas Ecclesiarum.

Мѣшане обохъ обрядôвъ заказано церковнымъ правомъ. Лат. епископъ, або священикъ не може уживати ризъ греческои церкви и на оборотъ. Св. Престолъ, на пытаня, чи лат. священикъ може употребляти елей, посвященный епископомъ греческого обряду — вôдповѣвъ, що не можь употребляти. Позволено лат. священикови одправляти Сл. Божу въ церквѣ гр. обряду, але зъ задержанемъ всѣхъ правилъ свого обряду. А що до св. Тайны Покаяния, св. Престолъ орѣкъ, що кождый лат. або греч. обряду вѣрникъ може сповѣдати [illegible] рѣшене, котрого не-будь изъ [illegible] дôвъ, вôдъ священиковъ въ той діецезіи находячихъ ся.

И такъ: грек. кат. вѣрникъ може сповѣдати ся у священика лат. обряду, а лат. обряду вѣрникъ у гр. кат. священика. Навѣть самъ епископъ не мае права сего заперечити, зъ выняткомъ если-бы окрôмъ рôжницѣ обряду еще инша рôжниця заходила. А що-до тайны св. Евхаристіи. загальный принципъ есть: щобы кождый принимавъ св. Причастіе после свого обряду. Ту заходять тôлько два случаи:

1) Если священикъ лат. обряду находить ся межи католиками Ормянами, котрй св. Тайну Евхаристіи пôдъ однымъ видомъ принимають, и ормянскій священикъ въ такихъ самыхъ обставинахъ взглядомъ лат. обряду.

2) Коли католики, котрого зъ обрядôвъ не мають нѣ церкви, нѣ священика, после свого обряду, тогды они могуть принимати не тôлько „viatucum" въ случаяхъ грозячои смерти, але и въ другихъ случаяхъ, вôдъ священика, котрого не-будь кат. обряда.

Изъ сего легко можь вывести гадку, що св. Престолъ позволяе слухати Сл. Божои въ церквахъ рôжныхъ обрядôвъ. Одже гр. католикъ може въ латинской церквѣ слухати си и тымъ способомъ вдоволяе свому духовному обовязку, а католикъ лат. обряду такъ само. Одначе священикъ, не може вѣрного другого обряду, котрый посѣщае его церковь, причисляти до своихъ парохіянъ, если вôнъ въ данôй мѣсцевости мае священика свого обряду.

Що тычить ся до выконованя юрисдикціи лат. епископа надъ священиками [illegible] обряду, то повинно уважатись ту юрисдикцію тôлько дочасною.

Если пôдчиненый священикъ повернеть ся домôвъ (на свое давнѣйше мѣсце въ Европѣ), або пôдчинить ся познѣйше юрисдикціи свого обряда епископови, вôнъ стае цѣлковито увôльненый вôдъ юрисдикціи лат. епископа, пôдъ котрого належавъ въ часѣ дѣйствованя свого въ его епархіи: „Quicumgue orientalis extra patriarchale territorium commorans sub administratione sit cleri latini, ritui suo permanebit addscriptus, ita ut nihil dinturnitate aliave causa ulla suffragante recidat in diutionem Patriarchae, simul ac in eius territorium revenerit". Leo XIII Lit. Apost. Orientalium dignitas n. 9.

Прото юрисдикція лат. епископôвъ надъ священиками греч. кат. обряду являесь ограниченою, т. е. выключае ся право діспензаціи вôдъ ессенціональныхъ обовязкôвъ греческои дисциплѣны якъ: посты особлившй, свята, церемоніи обрядовй и т. ин.

Въ такихъ мѣсцяхъ, де гр. католики не мають нѣ священика свого обряду, нѣ свои церкви, потреба поставити слѣдуючій принципъ: Лат. священикъ мае обовязокъ подати всѣ св. Тайны вѣрникамъ гр. кат. обряду, после обряду латинского, однако не мае права и строго есть заказано переводити ихъ на другій обрядъ:

1 Catholici orientales morantes in loco, ubi parochus proprii ritus non existit, possunt in omnibus sequi ritum latinum. Id confirmavit S. Congreg. 29 mart. 1824 addens: Durante absentia episcopi vel parochi proprii ritus et adformam Constitutionum Benedicti XIV Demandatam et Allatam. Item 4 februarii 1837 respondit Vic. Apost. Babyl in omnibus sequendam esse regulam 22 augusti 1760 statutam: Quatenus (orientales) careant ecclesia et parocho permitti posse, ut a Latinis accipant quae respiciunt participationem Sacramentorum et functiones ecclesiasticas, servato in reliquis proprio ritu.—Ubi vero missionarius latinus parochi fungitur officio in ecclesia orientali, fideles orientales licite ab eo Sacramenta Baptismi Extremae Unctionis ac Matrimonii ritu latino recipiunt—S. C. Prop. 11 dec. 1838 ad I. (Conf. De Rit. Relatione Juridica. pag. 66)

Изъ всего сказаного видно ясно, якъ треба розумѣти нашимъ священикамъ гр. кат. обряду свои права, якъ треба боронити ихъ и якъ вôдносити ся до священства лат. обряду, зъ котрыми мы звязанй.

Самыхъ нашихъ вѣрникôвъ треба просвѣтити, що они можуть въ наведеныхъ случаяхъ користати зъ св. Тайнъ по латинскому обряду. однакъ они все остають при греческôмъ обрядѣ и пôдъ строгою карою суспензіи не вôльно ихъ перетягати на латинскій обрядъ. — Въ кôнци пôддаемо пôдъ увагу нашихъ братôвъ священиковъ латинского обряду, щобъ они вже разъ выучились докладно роспоряжень повысше наведеныхъ, а певно понехають до теперь практикованну заборчу політику. Тай де-що и нашимъ Ординаріятамъ въ Европѣ не шкодило-бы знати.

мітры епископскои, третій бодай ордеру римского, а хто чоловѣкъ практичный, то и выробить собѣ при тôй оказіи лѣпшу парафію, чи посаду. Анѣ слова! Коли всѣ орґанізують ся тожь нехай и католики не останутъ позаду. Але Русины мають зъ польскою ерархією католицкою свои ще неполагодженѣ рахунки, вôдъ якихъ 20 рокôвъ. Поляки-католики разъ-уразъ напосѣдають ся на автономію нашои національнои руско-католицкои церкви. Тому се зъ становища національного дуже поганый объявъ, якъ Русины и Поляки теперь попадають собѣ въ обôймы и гайда цѣлувати одинъ другого. Русины-католики повиннѣ и могли були устроити собѣ осôбный свой мітинґъ, для насъ Русинôвъ и для нашои церкви не е оно нѣяка честь бути прихвостнями Полякôвъ-католикôвъ. Нехай-же не дивує ся „Правда" або „Буковина", коли въ політицѣ выходять такѣ дива, що примѣромъ иногдѣ радикалы, націоналы лучать ся зъ ренеґатами-москвофілями. Пôзнай себе, буде досыть зъ тебе!...

Й. П.

НОВИНКИ.

— Дня 14. с. м. вôдбувъ ся зъѣздъ нашихъ священникôвъ въ Олифантѣ, на котрôмъ заложили священники свое товариство.

— Нашѣ люде знюхали письмо носомъ и бѣгають за амер. паперами, бо видять, що конечно потребують мати. Русинъ все пôзный — але лѣпше пôзно, якъ нѣколи!

— Mr. Bryan именованый кандидатомъ на президента Спол. Державъ зô стороны партіи демократичнои.

— Mr. Machett тесля зъ заводу дня 9. липня зôставъ именованый въ Ню Йорку на конвенціи соціялістичнои партіи яко кандидатъ на президента Спол. Державъ.

— На конвенціи становôй въ Ню Йорку поставила партія соціялістична слѣдуючихъ кандидатôвъ: Howard Balkam, малярь покоевый зъ Броклина именованый кандидатомъ на ґубернатора; L. Boland, машинѣста зъ Альбаны, поставленый на віце-ґубернатора — прочихъ кандидатôвъ мають еще заименовати. Будуча станова конвенція вôдбуде ся въ Rochester, N. Y.

— Въ першôй половинѣ жовтня, саме передъ обходомъ ювілейнымъ на покрови мае вôдбути ся у Львовѣ руско-католицке вѣче.

— Кардиналъ Сембратовичь вже вернувъ зъ Риму зъ кардинальскимъ капелюхомъ.

— О. Плашевичь, священникъ мукачѣвскои епархіи въ Угорщинѣ прибхавъ передъ трома тыжнями до Америки, щобъ обняти парохію по О. Чурговичу въ Cleveland, О. Тымчасомъ лат. епископъ тои діецезіи не хоче згодитись на женатого священника (хоть жѣнка лишилась въ старôмъ краю) та не знати, чи дасть ся переконати, що женитьба у рускихъ священникôвъ не есть зброднею и що богато женатыхъ священникôвъ нашихъ находить ся въ Америцѣ и мають юрисдикціи вôдъ епископôвъ. Въ тыхъ спôрныхъ квестіяхъ есть оденъ выходъ: або засуспен- [illegible] довати тыхъ епископôвъ, що посылають женатыхъ священникôвъ, або тыхъ, котрѣ не хотять такихъ принимати. Працѣ разъ мусить бути ладъ въ католицкôй ерархіи.

— Одна часть Полякôвъ въ Mt. Carmel, Pa., купили лоты (землю) пôдъ будову новои церкви, однакъ не можуть приступити до будовы, бо біскупъ не позволяе, поки не вôддадуть ему deed. — Поки бувъ кс. Якимовичь въ Mt. Carmel, вернувши зъ вязницѣ, то власти не домагались deed, якъ кс. Якимовича не стало спѣвають дальше стару пѣсню.

— Выбирайте амер. папери, бо буде бѣда!

— Въ McAdoo, Pa. заложили Русины політичный клюбъ — приступило до теперь 25 членôвъ. — Тамъ робота поправила ся, бо сего мѣсяця почали робити брехи по 4 дни въ тыждни. — Якъ-бы хто хтѣвъ оженитись най напише до J. Solanka, McAdoo, Pa. — вôнъ знае про красну, руску дѣвчину.

Посмертнѣ вѣсти.

Семанъ Гогоцъ, молодый хлопець, бо ледви 18 лѣтъ, прійшовъ до Америки 4 мѣсяцѣ тому, зъ села Камянна пов. Грибôвъ, Галичина, зôставъ забитый треномъ въ Mt. Carmel, Pa. дня 10. с. м. о год. 6 рано, якъ ишовъ до роботы. Небôщикъ полишивъ въ краю матѣрь и двѣ сестры и поѣхавъ до Америки для-того, щобъ заробити центы и пôдпомочи родину.

Вѣчная ему память!

Справы робôтничѣ.

— Shamokin, Pa. Робота иде знова досыть лихо, бо робить ся лишень 4 дни въ тыждни по 3 кводры. Заробить ся ледво на житє. Коли часы полѣпшать ся, годѣ знати, бо о тôмъ нихто ту не вспоминае. Браха „ґапа" зачала робити, та по кôлькохъ дняхъ перестала. Бреха „Люкфилдра" мае розпочати въ коротцѣ роботу, но зъ нашихъ людей лишень кôлькохъ робило давнѣйше въ тôй бресѣ.

— McKeesport, Pa. Фабрика National Tube Works, Co. и W. Dewees Wood, Co. задержали роботу ажь до 6. юлія, въ котрôмъ то дни розпочали на ново роботу. „National" фабрики желѣзнѣ, зôстали замкненѣ дня 4. юлія на 6 тыжднѣвъ. — 7000 робôтникôвъ зôстало безъ роботы.

— Homestead, Pa. Робота въ тутейшихъ фабрикахъ иде постоянно добре. Робить ся завсѣгды повный часъ и люде мають ся досить добре, бо заробляють красный грôшь.

— New York, N. Y. Американьскѣ союзы робôтникôвъ въ фабрикахъ желѣза, намѣряють заложити фундушъ резервовый, котрый въ разѣ страйку мôгъ-бы справу робôтничу пôдпирати. Фундушъ сей, якъ на початокъ мае выносити 1.000.000 долярôвъ. Якъ выказы о руху робôтничôмъ выказують, то теперь въ Соед. Штатахъ есть до два міліоны робôтникôвъ безъ занятія. — Ничо то дивного, бо теперь веде ся борба о выбôръ президента, межи демократами а републиканами, а тѣ послѣднѣ напевно [illegible] побѣду.

— Tiffin, O. Компанія „U. S. Glas Co.", въ котрôй працювало надъ 500 робôтникôвъ, зôстала замкнена на неозначеный часъ.

— Beaver Falls, Pa. Робота иде ту добре. Всѣ фабрики працюють безъ перерывно, а есть надѣя, що робота пôде такъ цѣле лѣто.

— Superior. Wis. Ту повставъ страйкъ робôтникôвъ, занятыхъ при пакованю и высылцѣ цвѣтôвъ.

— Braddock, Pa. Дня 27. юнія, т. е. въ суботу була ту пейда (выплата) въ фабрикахъ Edgar Tomson и Braddock на Rankin. Выплачено въ тыхъ фабрикахъ выжше 100.000 дол. того дня. Народы мали про тое „good time". Въ тутейшихъ фабрикахъ иде робота постоянно добре, бо всюда робять повный часъ.

— Pittsburg, Pa. Розôйшла ся ту вѣстка, що въ фабрицѣ желѣзнôй Jones and Langhlin, хотять робôтникамъ знижити платню о 10 проц. На интерпеляцію робôтникôвъ, вôдповѣли властителѣ, що о тôмъ и не думали.

Подаю до вѣдомости всѣмъ членамъ **„Союза", ще поправленѣ Статуты** нашого товариства вже друкують ся. Якъ тôлько будуть готовѣ, сейчасъ розôшле ся на жадане членôвъ.

Замовляйте „Календарь" „Союза".

Вже друкуе ся „Календарь". Буде то спора книга зъ образками. Цѣкавѣ, поучаючѣ исторіи оповѣданя, порады докторскѣ, портреты и исторіи нашихъ церковь и т. ин.

Замовляйте скоро, бо мы друкуемо не велике число, а хто не замовить може пôзнѣйше не достати.

На доходъ церкви въ Mayfield, Pa.

Парафія въ Mayfield, Pa. устроюе дня 23. юлія с. р. „екскурсіонъ" на доходъ свои церкви въ поблискôмъ парку „Farwieu", коло Carbondale, Pa. На той забавѣ буде грати банда руска зъ Mayfield, Pa., а до танцѣвъ буде приґравати знаменита оркестра зъ Олифанту. На ту забаву просимо всѣхъ Русинôвъ мѣсцевыхъ и околичныхъ. Тікеты на мѣсце забавы дуже танѣ. Навѣть зô Scranton, Pa. стоить вертаный тікетъ всего лишь 80 цнт, Приѣдьте Братя, а добре забавите ся.

Рада церковна.

Въ редакціи „Посланника" въ Лапшинѣ почта Бережаны въ Галичинѣ можна дôстати молитвословъ друкованый латиньскими буквами пôдъ заг. „Pid krestom". Много у насъ есть Русинôвъ, котрѣ не вмѣють читати рускихъ буквъ и зъ тои причины уживають польскихъ, або словацкихъ молитвословôвъ. — Хто-бы хотѣвъ такій молитвословъ мати, най зголосить ся до Редакціи „Свободы".

Новѣ книжки.

Гр. Лелива звѣстный авторъ знаменитои книги: „Польско-Русскія отношенія" написавъ интересну книгу на россійскôмъ языцѣ пôдъ заг. „Положеніе литовскаго народа въ русскомъ государствѣ". Книжка та выйшла сими днями зъ друкарни „Свободы" въ Шамокінъ, Па. Можна ю дôстати въ Редакціи „Свободы" за $2.

Выдавництво час. „Свобода" Ч. 1.

Образки зъ америки

написавъ Бузько. Шамокінъ, Па. 1896. Зъ друкарнѣ „Свободы".

Цѣна .... **10 цнт.**

Выдавництво наше почали мы отсими ориґінальными, цѣкавыми, американьскими образками. Слѣдуюча книжка буде передрукъ дуже цѣннои исторіи „Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинôвъ" М. Павлика. По при ту книжочку задумали мы выдати дуже цѣкаву исторійку, але почекаемо, якъ нашѣ люде будуть куповати першу книжочку. Працѣ кождому звѣсно, що накладъ коштуе грошѣ, а де ихъ взяти, якъ нѣхто не споможе. Купуйте Братя книжки, а мы постараемось для васъ о такѣ краснѣ, поучаючѣ, якихъ еще не читалисте.

ОГОЛОШЕНЄ.

Читайте довре и мѣркуйте!

Вже друкуе ся „Календарь" тов. „Союзъ". Та книжка повинна находити ся въ хатѣ кождого письменного амер. Русина. Будуть образки, повѣстки и научнѣ статѣ. Хто хоче мати „Календарь" най напередъ зголосить ся на адресу: Rev. Nestor Dmytriw P. O. Box 599 Mt. Carmel, Pa. — „Календарь" буде стояти 50 цнт. Чистый дохôдъ призначеный на желѣзный фондъ тов. „Союзъ".

Зголошуйте ся напередъ, бо потôмъ може не стати, якъ мало выдрукуемо.

Розмова Гриця зъ Иваномъ про Амер. папери.

И. Дай Боже добрый вечеръ!

Гр. Дай Боже добре здорове и вамъ.

И. Где сте такъ ходили куме?

Гр. А, ходило насъ кôлькохъ до корту по папери, пару по перший, а пару по другій.

И. А добре що сте ми припомнули, я власно на умысно мавъ до васъ йти, та ся спытати якъ то, чи то потрѣбне конче чи нѣ, бо то чогось священники такъ намавляють, якъ щобы то они за то грошѣ брали, и я власно хочу ся васъ спытати чи то мусить кождый мати? Вы розумѣете и по англійски то вы вже знаете.

Гр. А такъ, такъ куме; папери повиненъ мати кождый, хто хоче ту робити въ Америцѣ, бо то ему не зашкодить, а коли стане горожаномъ то вже певный е, и мае право всюда ся поставити. Священники намавляють, бо они всюда стараютъ ся о наше добро и они яко люде ученй розумѣють лѣпше вôдъ насъ обставины американьскй и знають чого намъ конечно потреба и на нашу будучнôсть.

И. А чи куме не заборонять йти до краю коли-бы мавъ папери? бо ся бою понеже въ краю маю жѣнку.

Гр. А нѣ то не може бути, щобъ боронили, бо пощо? Прецѣжь вы тымъ ничого злого ту, анѣ тамъ не зробите.

И. А я ся бою бо тамъ маю пару моргôвъ поля, а якъ бы и тамъ знову не дали бути, то що зробю?

Гр. А куме, куме якй то вы дивнй; пощо-бы васъ зъ краю выганяли, тажь вы тамъ никому тымъ ничого не зашкодите, а по друге, хто тамъ буде знати то, що вы маете папери, прецѣ ихъ на чолѣ не будете носити.

И. Та то не будуть тамъ знати якъ я ту президентови присягну?

Гр. Но если-бы сте цѣлкомъ не хотѣли мати до краю ничого, ани до васъ нихто то бы сте мусѣли черезъ конзуля то переписовати, и такъ то не президентови присѣгати, тôлько на то, що вы ся стасте горожаниномъ американьскимъ.

И. А прошу васъ скажѣть менѣ, чому то такъ намавляють?

Гр. А то нѣхто не намавляе, тôлько добре дораджують. Бо то есть такъ: деколи ту може бути богато людей Американцѣвъ безъ насъ, то видите насъ могуть тогды зъ роботы выдалити, а своему дати роботу, а навѣть не треба чекати на даколи, але и днесь Англикôвъ богато безъ роботы, и тогды бы мы не могли достати роботы и хоть-бы мы не хотѣли — то мусимо пôйти до дому. То такъ само, якъ наприкладъ: Вы знаете господаровати, то мусите мати челядника изъ села до роботы, а коли ваши дѣти доросиуть, то челядь вôдправите, а своими дѣточками ся будете обходити. То и въ Америцѣ то само може ся стати въ короткôмъ часѣ. А тогды ся за нами не буде хто поставити, для того бо насъ мало буде хто знати, бо не маемо паперôвъ.

И. А такъ то ся зразъ пôйде, може єли на другій рôкъ до краю не пôйду, то вже и возьму папери; буду васъ просити, щобъ сте були ласкавй вы зо мною пойти.

Гр. Добре, але та нащо вамъ до другого року чекати, чи вы знаете чи на другій рôкъ можете еще достати?

И. А то чому-бы нѣ?

Гр. А то тому, що ту теперь майже що мѣсяць вымагають вôдъ нашихъ людей больше англійского языка и письма, а знаете о тôмъ, що мы ту малыми хлопцями не прійшли тôлько вже пристаршими и яко такимъ неможь ся англійского языка добре выучити. А коли тогды пôйдете по папери, а не будете ся знати добре справити то вамъ за жадий грошѣ ихъ не дадуть.

И. То такъ правду маете, чимъ скорше то лѣпше и добре, що я ся ту зъ вами зôйшовъ та що сте ми оповѣли якъ то есть, то теперь я то знаю лепѣйше и пôйду до мого шваґра П. Они также часто мавляли о паперахъ, то теперь пôйдемо разомъ и закличу ихъ бурдинярôвъ; тамъ зъ 10, а не мае ни оденъ паперôвъ. Ачи вы куме пôйдете зъ нами?

Гр. А чому-бы нѣ! я пôйду зъ вами кождого часу, коли лише хочете.

И. То добре, пôйдемо по тôй недѣ.

Гр. А такъ, то треба йти якъ найскорше, щобъ мы не були горшими вôдъ другихъ народôвъ и щобъ потому тй не повѣли, що Русинôвъ въ Америцѣ нема.

И. Ой такъ такъ — якъ и Ляхи, то чую у майнахъ якъ межи собою говорять, то правѣ кождый мае вже папери. То и мы Русины повинни такъ ся тримати. А теперь ми перебачте, що вôдъ васъ вôдходжу, бо пôйду до шваґра и я зъ ними о тôмъ побесѣдую. — Бувайтежь ми здоровенькй.

М. Н. Г.
зъ Мт. Кармель, Па.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ серднцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.